

Irudia: Ibai Gandiaga

Arkitektura postmodernoa entzun, eta zer datorkizu burura?

Anton Agirregoitia: Bada, esango nuke, atzera begirada datorkidala, hirigintza mailan, bederen; gauzei haien balioa emateko irizpideak sortzekoa; nolabait, neoklasizismoarekin zerikusia izan zuena, eta hirien ardatzen antolaketa zekarrena. Halaber, aipatuko nuke traza erregularrak, eta espazio publiko monumentalen areagotzea, bai eta neoklasikoen garaiko antolakuntza motarako itzulera ere.

Iñaki Peña: Bi arkitekto aipatuko nituzke: Rossi eta Venturi. Guk, izatez, Venturi, Izenour eta Scott Brown-en *Complexity and contradiction in architecture* liburuaren lehenbiziko itzulpena egin genuen.

Eta hirigintzari dagokionez, Postmodernitatea aipatu eta zer datokizue burura?

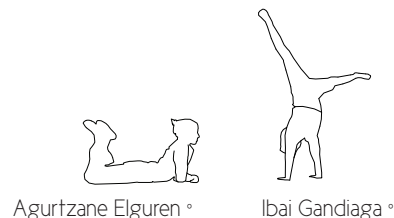
A.A.: Zaila da irizpide horiekin burututako antolamendurik topatzea. Gure estudioan Txurdinagarako antolamendua egin genuen; horretan, irizpide postmodernoak modu grafikoa bildu genituen, garai bateko babes ofizialeko etxebizitza-poligono batean ezarriz.

Eta, jakina, **Boloniako plangintza dago, baina hori postmodernismoaren booma baino lehenago etorri zen. Plangintza hori alde zaharren azterketa sistematikoa zen**, hiri-bilbearekiko errespetua sustatzen zuena, haren erabilerak bermatuz; halaber, hiriarren ikuskera oso zuhurra zuen, batez ere espekulazio-arazoak ekiditzeko asmoarekin. **Gerora eboluzio handia izan zuten tipologiaren kontserbazio-irizpideak ere ezarri zituen; irizpideok, baina, ez ziren eraginkorrak hiria babesteko eta mantentzeko, eta, ondorioz, bertan behera laga behar izan ziren.** Elementu basikoak mantenduz, ekimenak dezente malgutu behar izan ziren, lehen ukiezinak ziren elementuen aldaketak baimenduz.

Estreinako zaharberritzeak, 1982-1983koak, Italiatik zetozen ekimen eta esku-hartze hauetan oinarritzen ziren, zeinak, aldi

“ Alde zaharrekiko
begirunea
berreskuratu zen ”

Anton Agirregoitiarekin eta
Iñaki Peñarekin solasean

Agurtzane Elguren °

Ibai Gandiaga °

berean, italiar legedien isla ziren. Ez dut uste, hala ere, horrek postmodernismoarekin zerikusirik izan zuenik; hiriguneen kontserbazioarekin eta mantentzearekin gehiago erlazioatuko nuke. Ez du ez *tendenzarekin* ez postmodernismoarekin zerikusirik; funtsa hiri-bilbearen kontserbazioa izan zen. Kontserbazio-irizpide horiek oraindik ere diraute, baina egun errealitatearekin egiten dute topo eta, ondorioz, proiektugileari libertate gehiago ematen zaio, gutxienez eraikinen erabilera eta barne-tratamenduari begira, edo elementu tipologikoen erabilerari dagokionez, eskaileren kokapenean, etab.

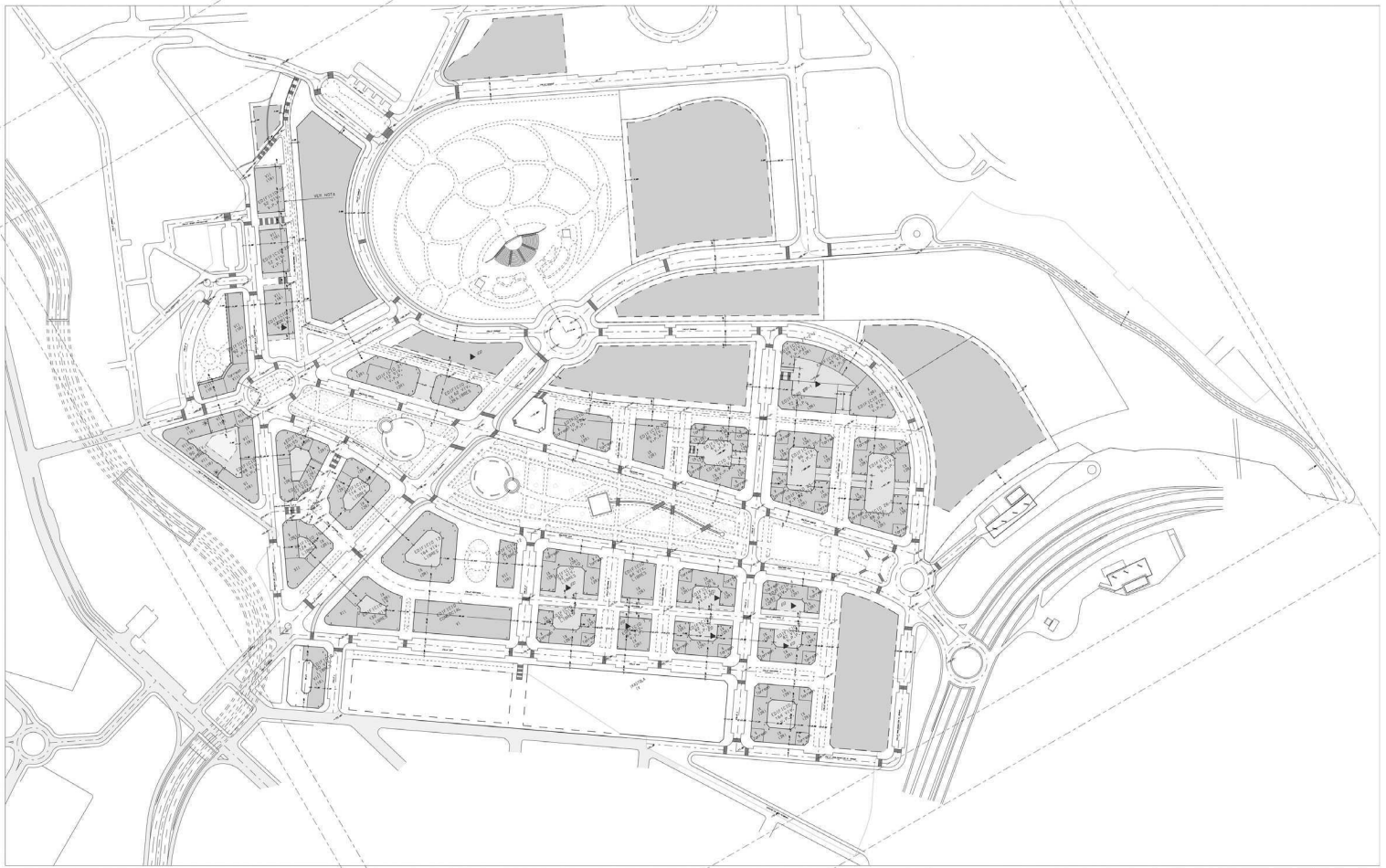
Garai horretan Donostian antolatu ziren “Semanas de Arquitectura” jardunaldietan izan zinen? Nola bizi zenituen?

A.A.: Ez ginen jardunaldi horietan egon; Arkitekto Elkargoak antolatutako txango sorta batera joan ginen, ordea, Julio Caro Barojarekin batera. Bidaioak Euskal Herriko hiribilduei buruz ikasteko aukera eman ziguten. Hortik aurrera, gipuzkoar arkitektoekin harremana hasi genuen, eta Bizkaia, Araba eta Gipuzkoako arkitekto-bilerak batzuk egin genituen, modu informalean, gure artean proiektuak erakusteko eta orokorrean arkitekturari buruz hitz egiteko.

Gu ikasten hasi ginenean Madrilan eta Bartzelonan soilik zeuden eskolak, baina guretzat oso argi zegoen karrera bukatu eta gure herrian (eta gure herriarentzat) egin nahi genuela lan. Momentu horretan, herriko kulturarenganako ardurak sortu zitzaigun, eta, horren harira, Ondarroako alde zahararen plano-eraikitzea burutu genuen. Estudioko lau lagun egon ginen, aste betez, Ondarroako tipologiak aztertzen. Zoratzeko moduko lana!

Zergatik arkitekto postmodernoak izandakoak, egun ukatzen dute izan izana? Non da arkitektura pentsamendu honen ospe txarra?

I.P.: Niretzat ez dauka funts arkitektonikorik. Lengoia formal erabili izan duten arkitektoak oso adibide bereziak dira; adibidez, Stirling; hori edo beste edozer gauza egin zezakeen.

Miribillako Plan Partziala, Bilbo. Arkitektura eta Hirigintza bulegoa, Aurrekoetxea & Bazkideak, eta beste batzuk, 1994-2002.

A.A.: Arau horien erabileraren emaitza formalak eraikin jakin batzuetan izan daitezke interesgarri, baina ikus daitezkeen adibide gehienetan nahiko eskasak dira. **Uste dut mundu guztiak garai hura ahaztu nahi duela, lortu ziren emaitzak profesionalki ez baitzaizkie gustatzen eta.** Egun erabiltzen ari den hizkuntza ez da hain konprometitua, eta, horrela, errazagoa da emaitza bikainak lortzea. Arkitekturaren ezartzen ari diren diseinu-irizpide berriak emaitza onargariagoak ematen dituzte, nahiz eta interes gutxiagokoak izan. Azken hauek aplikatzea errazagoa da, postmodernismoko arauak baino.

Nola laburbilduko zenituzke arkitektura postmodernoren ekarpenak?

A.A.: Iruditzen zait oso onuragarria izan dela arbuatuak izan ziren elementu arkitektonikoengan arreta berriz jartzea, eta haiek ikertuak izatea, zeren eta horrek arkitekto jantziagoak eta linealtasun gutxiagokoak egiten gaitu.

I.P.: Postmodernismoak bi isurkiko estalkiaren berreskurapena ekarri zuen; horri dagokionez, Peña Ganchegui beti aipatzen zituen Iparraldeko estalkien tipologiak; gustatu zitzaizkion eta gurera ekarri zituen. Peñak ez zuen postmodernismoari buruz hitz egiten; egin zuen gauza bakarra izan zen estalki horiek hona ekartzea.

Garai horretako zorrotasun geometrikoaren falta sumatzen al duzu gaur egun?

A.A.: Neurri batean. Lehen egin ezin zitezkeen gauzak egin

ditzakegu orain ordenagailuarekin, baina arkitektura proiektatzerakoan ez dut uste horrek hainbeste eraginik duenik. Lehen diseinatzen ezinezkoak ziren proiektu handietako espazio konplexuak eratzten laguntzen digu orain ordenagailuak. Hala ere, egun arkitektura-estudioetan egiten diren lanen %95ean ez dut uste eraginik duenik. **Ordenagailua lan-tresna bat da; arkitekto batek eskuz marraztuz proiektu onak egiten baditu, ordenagailuaren laguntzaz ere hala egingo ditu.**

Egia da arkitektura postmodernoaren zigilua inposizio estilistikoa bihurtu zela irakaskuntzan?

A.A.: Guk ez dugu hori bizi izan, Bartzelonan 1968-1969 urteen bitartean ikasi baikeuen, eta aipatzen duzun hori gerora etorri baitzen. Gure irakasleak, Federico Correa, Oriol Bohigas, Coderch, irekiagoak ziren. Hasteko, profesionalak ziren, lan-munduan eskarmentu handikoak; ondoren, irakasleak. Donostiako eskolan, akaso, alderantziz izan daitekeela uste dut.

Garai horretatik interesatzen zaizun eraikinen bat aipatzekotan, zein azpimarratuko zenuke?

A.A.: James Stirlingek Stuttgarten egin zuen museoa izan zen niretzat deigarriena, uste dut. Beste zenbait eraikin, Rossik Gallaratesen egindako etxebizitza-multzoa kasu, berriro ikusi nahiko nituzke, urte batzuk igaro dira eta. Aipagarria iruditzen zait, era berean, Robert Krier-ek Berlinen, Rauchstrasse kalean, egindako antolamendua, non puntako 6 arkitekto eraikin bana diseinatu zuten.

° Agurtzane Elguren eta Ibai Gandiaga. Biak ala biak arkitektoak dira.